

รายงานสรุปผลการอบรม
โครงการฝึกอบรม “พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติตามการปฏิบัติราชการ
ด้านการเงิน การบัญชี การพัสดุ และการตรวจสอบภายใน”

รุ่นที่ ๑

ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ณ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

๑. เรื่อง สภาพแวดล้อมการทุจริต และ บทบาทการตรวจสอบภายในกับการตรวจสอบการทุจริต

ผลสำรวจความโปร่งใสของประเทศไทย โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๕๕

พ.ศ.	คะแนนความโปร่งใส	ลำดับของประเทศไทย	จำนวนประเทศ
๒๕๔๐	๓.๐	๓๙	๕๒
๒๕๔๑	๓.๐	๖๑	๘๕
๒๕๔๒	๓.๒	๖๘	๙๘
๒๕๔๓	๓.๒	๖๐	๙๐
๒๕๔๔	๓.๒	๖๑	๙๑
๒๕๔๕	๓.๒	๖๔	๑๐๒
๒๕๔๖	๓.๒	๗๐	๑๓๓
๒๕๔๗	๓.๒	๖๔	๑๔๖
๒๕๔๘	๓.๓	๕๙	๑๕๙
๒๕๔๙	๓.๓	๖๓	๑๖๓
๒๕๕๐	๓.๖	๘๔	๑๗๙
๒๕๕๑	๓.๕	๘๐	๑๘๐
๒๕๕๒/๒๕๕๔	๓.๔/๓.๕	เฉลี่ย ๘๐	๑๘๐
๒๕๕๕	๓.๗	๘๘	๑๗๖

❖ การทุจริตเป็นปัญหาของสังคมโลก จึงทำให้มีองค์กรที่เกี่ยวกับการร่วมมือเมื่อต่อต้านการทุจริต เช่น

- อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต
- องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

❖ ปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากภายในองค์กรที่มีลักษณะ ดังนี้

๑. ขาดธรรมาภิบาล
๒. ไม่มีคำว่า “เพียงพอ”
๓. ค่านิยมที่ผิด

❖ สภาพแวดล้อมการทุจริต ที่สามารถส่งผลกระทบต่อที่เป็นหลัก ๆ มี ดังนี้

๑. กระแสโลกาภิวัตน์ และการบริโภคนิยม
๒. ค่านิยมและความเหลื่อมล้ำในสังคม มีค่านิยมที่ผิด
๓. ระบบธรรมาภิบาลอ่อนแอ
๔. ระบบการตรวจสอบไม่เข้มแข็ง รวมทั้งระบบภายในและภายนอก
๕. ขาดระบบการควบคุมและระบบการตรวจสอบภายในที่ไม่มีประสิทธิภาพ
๖. ชัดกั้นในผลประโยชน์
๗. ระบบสังคมอุปถัมภ์
๘. ผู้บริหารไม่เป็นตัวอย่างที่ดี เกิดการเลียนแบบซึ่งเป็นตัวที่สำคัญมาก
๙. โอกาสเอื้ออำนวย และ ไม่มีมาตรการลงโทษที่เหมาะสม

❖ การทุจริตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถแบ่งประเภทการทุจริต ออกเป็นดังนี้

๑. รายงานทางการเงิน เช่น การบันทึกบัญชี การตกแต่งตัวเลขทางการเงิน
๒. การยกยอกทรัพย์สิน เอาของผู้อื่นไปเป็นของตน
๓. การคอร์รัปชัน ใช้อำนาจหน้าที่ในการทุจริต รวมถึงการใช้สิทธิตัวบุคคลการสัมปทาน
๔. การทุจริตเงินโยบายน

❖ กลไกการแก้ไขการทุจริต มาตรการป้องกันการทุจริต และการตรวจสอบการทุจริต

๑. การสร้างกรอบป้องกัน
๒. พัฒนาระบบการบริหารงานในองค์กรที่เน้นความเสมอภาคและโปร่งใส
๓. ตรวจสอบในเชิงลึกและการพิสูจน์ยอดอย่างอิสระ
๔. การจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ
๕. การสร้างจริยธรรมในองค์กรให้เข้มแข็ง
๖. การควบคุมการปฏิบัติงานโดยสองฝ่าย
๗. การควบคุมโดยระบบข้อมูลสารสนเทศ
๘. ลดการใช้วารณญาณ หรือ การคาดเดาเหตุการณ์โดยตนเอง เป็นกลไกเฉพาะตัว ผู้ตรวจสอบภายในต้องเป็นคนที่ช่างสังเกต ต้องสงสัยอย่างมีเหตุผล

๒. การวางแผนและเทคนิคการตรวจสอบทุจริต

❖ บทบาทการตรวจสอบภายในกับการตรวจสอบทุจริต หน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในการสืบสวนการทุจริต

๑. ประเมินความเสี่ยง ต้องระบุความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร และ เสนอแนะแนวทางควบคุม และแก้ไข
๒. รวบรวมข้อมูลที่ใช้ประกอบให้ได้มากที่สุด
๓. วิเคราะห์สัญญาณเตือนภัย เชิงตรวจสอบ มีการวางระบบการควบคุมภายในไว้อย่างเหมาะสม หรือไม่
๔. ฝึกทักษะ ศึกษาหาความรู้
๕. การสอบทานเกี่ยวกับการประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตอย่างสม่ำเสมอ

❖ การวางแผนและเทคนิคการตรวจสอบทุจริต ปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการตรวจสอบ

๑. เวลา
๒. สถานที่
๓. ความถี่ของรายการผิดพลาดที่เกิดขึ้น
๔. ความรับผิดชอบในงาน
๕. พยาน หลักฐาน
๖. ข้อเท็จจริง / สัญญาณเตือนภัยต่าง ๆ
๗. ลักษณะของทรัพย์สิน / กิจกรรม
๘. ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานเหมาะสมหรือไม่การควบคุมภายใน COSO → ERM กล่าวว่าการประเมินความเสี่ยงต้องคำนึงถึงการทุจริตด้วย
๙. คุณลักษณะของบุคคลในหน่วยงาน รวมถึงทัศนคติและขบวนการทำงาน

❖ กระบวนการตรวจสอบให้เน้นกระบวนการดังนี้

๑. วิเคราะห์และสรุปหลักฐานหรือข้อบ่งชี้การเกิดการทุจริต
๒. วิเคราะห์เหตุการณ์และสถานที่เกิดการทุจริต
๓. สรุปและอธิบายถึงระบบการบริหาร การปฏิบัติงาน ตลอดจนขบวนการต่าง ๆ ในองค์กร การควบคุมงานในงานที่เกิดทุจริตอาจจะทำเป็น Flow Chart และกำหนดผู้รับผิดชอบแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน
๔. พิจารณาหรือสังเกตบุคคลในตำแหน่งอื่น ๆ ที่อาจมีความเกี่ยวข้องด้วยและสรุปผลการวิเคราะห์ และรวบรวมหลักฐานประกอบเสนอผู้บริหารพิจารณาโดยเร็ว

❖ เมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบทุจริต ในการรายงานผลการตรวจสอบเรื่องทุจริตนั้นจะเป็นการสรุปผลโดยชี้ให้เห็นถึง

๑. ความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุม
๒. สถานการณ์ความเสียหายที่เกิดขึ้น
๓. ระบุสถานการณ์ที่สงสัยจากการตรวจพบ
๔. การทุจริตนี้เป็นเรื่องเจตนา / หรือผิดพลาดทางเทคนิค/ บกพร่อง
๕. เส้นทางเดินเอกสาร เช่น ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต
๖. การตีความ / วิเคราะห์ เกี่ยวกับสารสนเทศทางการเงิน
๗. ให้รับรายงานผู้บริหารทราบโดยด่วน

❖ เทคนิคในการตรวจสอบการทุจริต

๑. การเปรียบเทียบข้อมูลกับฝ่ายอื่นที่มีหน้าที่งานสัมพันธ์กันในองค์กรเดียวกัน
๒. การสุ่มตรวจโดยไม่บอกล่วงหน้า และตรวจพร้อมกันทั้งหมดทันที
๓. ทดสอบระบบงานประเภท IT
๔. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อให้ได้ข้อสรุป
๕. การ Scanning
๖. การตรวจนับของจริง และการกระทบยอด
๗. การตรวจสอบส่วนสำคัญ การบันทึกรายบัญชี
๘. การวิเคราะห์ทางการเงินและบัญชี
๙. ตรวจสอบเส้นทางการเงิน
๑๐. ตรวจสอบพยานหลักฐานต่าง ๆ

❖ เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูล

- กำหนดกรอบของสิ่งผิดปกติ และจัดกลุ่มสิ่งผิดปกติ
- ตรวจสอบจำนวนที่แปลกปลอม
- ตรวจสอบหาความซ้ำซ้อน จำนวนที่ซ้ำ ๆ กัน
- วิเคราะห์ช่วงเวลาที่น่าจะเกิดการทุจริตหรือสิ่งผิดปกติ

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Jed

(นางรัชณี พรหมบุญแก้ว)

นักวิชาการตรวจสอบภายในจังหวัดภูเก็ต